

Latweefch u Wiss.

Nr. 4. Zettortdeenâ 23schâ Janwara 1836.

Jauna sinnâ.

No Birschu muischas. Birschu un Sal-las draudse isgahjuschâ gaddâ irr dsimmuschi 193 behrni, prohti: 94 puischu un 99 meitinas. Winnu starpâ bija 3 pahri dwihnischu, 6 nedischi peedsimmuschi un 8 ahrlaulibas behrni; mirrufchi 121 zilweki, prohti: 58 wihrischki un 63 feewischki. Winnu starpâ 6 nedischi peedsimmuschi. Laulati tappe 43 pahri. Pirimureis pee Deewa galda tappe eeswehtiti 156 jaunekli, winnu starpâ 9 meitas. Jesus svehtu meelastu baudija 5138 krisiti zilweki, prohti: 2267 no wihrischkas un 2871 no feewischkas fahrtas.

Lundberg.

Schogadd mums tik dauds sneega ka 2 gad-deem peetiku. Zelli un eelas irr peepilditi ar sneegu, ka ne warr zaur kluht, un wehl turflaht ikdeenas stipri falsi. Zahda pastahwiga un stipra seema ne bija Pranzosu gaddâ. Krihzburges draudse, ka daudsina, dauds behrnu un peau-guschu zilweku mirloht zaur nifnahm zilweku bakfhem, muhsu pussé ne dsird ne ko no tahdas fehrgas.

L.....g.

No Juhdu semmes.

(Skattes Nr. 3.)

J. II. Kahdus baggatus auglus schi semme, pee ruhpigas apkohpschanas isdohd, to warr no-prast; japeemin,zik tur lauschu Juhdu kehni-nu laikos dsihwojuschi. Tur skaitija wairak ka 5 miljonus eedsihwotaju, un wissi bij svehtigi pahrtifikuschi. Taggad tai paschâ weeta ne def-mita dalla lauschu ne dsihwo, un tomehr win-neem truhkums un nabbadsiba. Drohscibas un meera newaid; tapehz arri neweens ne dsennahs us ruhpigu semmes-kohpschanu. Laufus flikti apstrahdo, un wissleelaka dalla gull dihka. See-

mi, meestti un pilsehti, fur zitkahrt lauschu pulki urite, taggad wisswairak fragruüschi, tuffchi, un daschi pagluscham nophisiti un pasudduschi. Ta wezza Israëla zilts, kas scho semmi turreja, irr iskaisita par wissu pasauli; schè tikkai retti kahdi redsami; un tee paschi pehz leelakas dallas schè now dsimmuschi, bet no zittahm semmehm nah-fuschi svehtu tehwu semmi apraudsicht, un ja laimetohs, tè arri nomirt, un farwus kaulus no-lift, fur wezz-tehwi duss. Leelakais eedsihwotaju pulks irraid Turkî un Araberî. Walloda ko wissi runna; irr Arabiska walloda; laudis no augstakahm fahrtahm mehdz Turkissi runnahrt. Daschi Araberî ne dsihwo ne buht eeffsch zeetahm ehkahn, bet appaksch teltum, ko tee, ar saweem gammameem pulkeem apkahrt staigadami, ustais-sa, fur patihk; schee irr Beduïni fanzami, un nelahga laudis; jo winni parleeku us laupischa-nu un zitteem warras darbeem dohdahs. Mah-zitu lauschu mas atrohd. Samu knappu pahre-tikkui winni dabbu no lohpu kohpschanas, lauku strahdaschanas un masas andeles. Zitti arri dar-bojabs ar fahdeem ammateem. Leelos pilsehtös useet kahdas masas pabrikkes, bet to newaid dauds.

Turki un Araberî peederr pee Muhameda tiz-zibas. Kristigu lauschu arri dauds schè dsihwo; zitti tèpat dsimmuschi, zitti no fweschahm semmehm nahfuschi. Juhdu semmes flawa no fenn laikeem pee kristigahm tautahm leela; tapehz no wissahm semmehm arween laudis schurp irr nah-fuschi tahs weetas skattitees, ko kristiga tizziba svehtas darra, schè Deewu peeluhgt, fur winsch sawu schehlastibu wissgaifchaki zilwekeem parah-dijis, schè, fur tizziba zehlusees, tizzibas spehku un faldumu pilna mehrâ baudiht. Schahdus weefus sauz pilgerus. Bribscham teem bij dikti gruhti un leelas nizzinachanas japaness no ne-tizzigeem Turkeem; bet pa laikeem Turki faman-

nija naudu nemt no pilgereem; tadeht winni tohs nu labpraht reds nahkam, un taupa tahs weetas kas kristigeem zilwekeem fivehtas irr.

Zittas weetas arri paschi Turki un Ulaberri par svehtahm turr; prohti tahdas kur no Juhdu wezz-tehweem un praweescheem kahdas peeminnas rohnahs. Ir tannis weetas, kas zaur muhsu fungu un winna mahzkleem peeminnamas, Turki lihds ar kristigeem zilwekeem sawus pahtrus skaitoht; bet Jesus kappa=weeta ne; jo winni fakka Jesus ne effoht mirris, winsch effoht nemirstams dsimnis un atkal us debbefim kahpis, bet winna weeta effoht Juhdas Iskariahts pee krusta stabba nokauts. — Turkeem un Ulabereem arri zaur sawu paschu praweeti Muhamedu daschas weetas ihpaschi svehtas irraid schinni semme. È nu gan warr noprast, ka schai semmei pilgeri no kristigeem laudim, no Juhdeem, Turkeem un Ulabereem nefad ne peetruehfst. Dascchi pilsehtneeki no pilgereem pahrteek, woi tohs usnemdam iwoi ar teem andeledami. Kristigi muhki taisa wissadas bildites, rohschu-krellites un krusinus, fo tee pilgereem pahrdohd. Lee-las mafschanas un nodohschanas, fo Turku waldneeki prassa un ar warru peedjenn, nopliz-zina eedishwotajus, un ihpaschi tohs kristigus.

S. 12. Juhdu semme papreefsch, pehz 12 Juhdu=ziltim, eefsch 12 aprinkeem tappe eedallita. Puffreschas ziltis mahjoja pahr Jardani us rihta pufsi, ar raweem leeleem gannameem pulkeem; jo tur irraid labbas gannibas; wissas zittas ziltis nehme sawus mahjoklus us waktara pufsi, starp Jardanes un leelas juhras; un scho semmes-daldu turreja par to ihstenu Kanaanu. Katram aprinkim bija sawa ihpascha waldischana un teesas. Katram nammä waldiya namma=tehws un aprinki zilts=wezzakee. Wissi Israëla behrni bija sadraudseti un wenoti zaur sawu tizzibu, sawu wallodu un raweem zilts=tehweem; wissi turrejahs par ihstnekeem un brahleem, un rawadas fahrtas winnu starpa ne bija. Augstaas preestaris bija tas pirmais eefsch wissas Juhdu tautas; winsch Deewa weeta un wahrdä waldiya; winsch turreja Deewakalposchanu prefsch wissas tautas un uppureja tai weeta kur derribas schirksts ar

teem 10 Deewa bausleem stahweja. Schi weeta bij papreefsch Sihlus pilsehts eefsch Gewraüma zilts, pehzak Jerusaleme kur kehnisch Salamans brangu Deewa nammu jeb tempeli ustai-fija. Us scho weetu katram Israëla behrnam ja mas, tatschu weenreis pa gaddu bij janahk Deewu luht, uppureht un Deewa bauslus klausitees, fo preesteri laudim preefschä lassija; lai wissi arween pee ta ihstena dsihwa Deewa turretohs un ne noklihstu us elka=tizzibu; lai wissi pashtohts un ka brahli mihletohs. Kehnia wiinneem eesahkumä ne bija. Karra laikä wissas ziltis kohpä ismekleja un eezehle kahdu gudru un sirdigu wihi par wirfneku un wad-doni, pehz Deewa nowehleschanas un parahdischanas.

Katram namma tehwam ar raweem peederri-geem bij ihpaschi weeta ar tihruneem un ganni-bahm pa dsimtu nodohta, fo winsch kohpe un no ka winni wissi svehtigi pahrtifke. Scho winsch ne warreja saudeht, un ja winsch to arri parradu deht kahdam swescham buhtu astahjis, tad tam swescham bija wehlehts tik ilgi ween to patur-reht, kamehr parradi atlidsinati, jeb wissilgak lihds leelam rawileschanas gaddam, kur ikwee-nam atkal pee sawa ihpaschuna bij jaatgreeschahs, 3. Mohs. 25, 10 — 16. Rawileschanas gads bija tas peezdesmitais gads; winsch wissi islihdsinaja, un wissceem wehrgeem brih-westibu atdewe. Andele un faefschana ar rawi-schahm tautahm Juhdeem bij aisleegta.

Ta 13ta zilts, Lewja pehznahkami ne turreja wissi ihpaschu semmes aprinki. 48 pilsehti par wissi Juhdu semmi wiinneem par mahjokleem bij nodohti. 6 no scheem pilsehtem bij gelbeschana=weetas, kur katrs, kas fo launu padar-rijis, warreja aisbehgt un twehrtees, kamehr teesas pahr winnu nospreede; lai laudis paschi bahr-gä ahtrunä nikni ne atreebtohs. Lewiteri wisswairak us gudribas mahjibahm dsiinnahs. Winni bij preesteri pee Deewa kalposchanas; un schis winnau pirmais darbs un aminats; bet orri skohl-meisteri, sohgi un ahrsti; winni rafsiija laiku-grahmatas un zilts=ruttus; winni ta saffoh

bija galweneeki un padohina dewesi wissai Juhdu tautai.

Katrâ pilsehtâ ihpaschi sohgi teesu spreede. Masës pilsehtös bij teefas no 3 sohgeom, leelakös pilsehtös no 7 lihds 23 sohgeom. Bes tam arri wehl augstas teefas tappe turrets, fur augsts preesteris bij preefschföhdetais, un wehl 71 sohgis, wisswairak Lewiteri. — Schahs augstas teefas eezeble febbakös laikös un fauze Sanedrin.

Juhdu laudis ilgi ne palifke bes kehnineem; bet fo tee pee zittahm tautahm redseja, to schee arri pee fewim gribbeja, un Samuels winneem, us pastahwigu wehleschanu, Saulu par pîrmo kehninu swaidja. — No scha laika Juhdu tau-ta gan wehl wairojahs pulka un walstspêhka, bet eekschkigi winna sahze nihkt; jo weenteesiga Deewabijhaschana un brahliga mihestiba pee winneem jo deenas jo wairak issudde, un wissa-das kildas un schfelschanas gaddijahs. Al-paksch kehnina Dahwidu un Salamanna winni sawu seedu-laiku pahrdsihwoja; tad winni isdal-ljahs us diwi walstum Juhda un Israël. Pee pîrmas peederreja diwi ziltis ween, Juhda un Benjamin, pee ohtras wissas zittas. Bahrgs eenaidz zehlahs starp schahm walstum, netizziba, elka-deewiba un netaisna dsihwoschana wairo-jahs pee laudim. Welti dauds apgaismoti prae-weschi winnus apdraudeja un mahzijs; tee to-meir kâ akli us famaitaschanu skrehje, un ahtri gan farvu teesu dabbuja. Israëla walsti ispo-hsijsa ûffireru kehnisch Salmanassars, un Juhdu walsti pehz teem atkal Bahbeles Kehnisch Nebukadnezars. Gedishwotajus aisdsinne proh-jam us schweschahm seminehm wehrgoschana, un winnu weetâ nahze laudis no paganu tautahm Kanaanâ dsihwoht. Pa laikeem zitti Juhdi gan pahrnahze mahjâs un ustaisija atkal jaunu Deewa-nammu Jerusalemè, bet winni wairs ne klië pee pilna spehka un lablahschana. Tîk fo tehwu-semme pahrnahkuschi eenaidiba tuhliht no jauna zehlahs starp Juhdeem un Samarite-reem. Jo Samariteri bij jaukti ar swescheem laudim un turreja ihpaschu tempeli us Garisim-falna. Par to zitti Juhdi taunojahs, swes-

schineekus par neschkikhsteem, un Jerusalemes tempeli par weenigu taifnu Deewa falposchanaas weetu turredami.

Bes tam winneem bij zihnischana ar swes-chahm tautahm; daidsreis schahs winnus arr uswarreja un warren lohti spaibija. Dikti gruhti winneem klahjahs appaksch Sibrijas kehnineem, un ihpaschi appaksch Untiokus, kas to wezzu Juhdu tizzibu gribbeja glu-schi isnizinah, un elku-falposchanu Juhdu semme eezelt. Pebz laikeem Neemeru scho semmi panehme, fo winni gan zaur ihpascheem Juhdu kehnineem, gan arri zaur Gubernatoreem no Neemeru tautas walbija.

(Turplikam watrak.)

Teefas fluid din a schaan a s.

Us pawehleschanu tabs Keiserikas Majestees, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walsts ic. ic. ic., tohp no Krohna Behrsmuischas pagasta teefas wissi tee, kam kahdas taisnas parradu präfischanaas pee ta lihdschinniga Sprigaulmuischas (Wilhelminehof) fain-neeka Widdus-Kempu Anfa buhtu, par furra mantu parradu deht konkurse spreesta, usaizinati, lihds 15tu Webruar f. g. pee saudeschanas sawas präfischanaas, pee schihs pagasta teefas peeteizahs.

Krohna Behrsmuischas pagasta teesa, 13tâ Janwar 1836. 3

(L. S.) † † Kîku Ans, peefehdetais.

(Nr. 16.) H. Müller, pagasta teefas frîhwera paligs.

* * *

Tas pee Engures muischas peederrigs Dreymannu krohgs irr no Zahneem 1836 lihds Zahneem 1837 us arrenti dabbujama, kam patiktu scho krohgu us arrenti nemt, loi 3schâ Webruar f. g. pee schihs pagasta teefas peeteizahs.

Engures pagasta teesa, 13tâ Janwar 1836. 3

† † Kelle Peter, pagasta wezzakais.

(Nr. 13.) H. Lackschewitz, pagasta teefas frîhwereis.

* * *

Ta fuschi sweija Engures uppê irr no Zurgeem 1836 lihds Zurgeem 1837 us arrenti dabbujama, kam patiktu scho uppi us arrenti nemt, loi 3schâ Webruar f. g. pee schihs pagasta teefas peeteizahs.

Engures pagasta teesa, 13tâ Janwar 1836. 3

† † Kelle Peter, pagasta wezzakais.

(Nr. 14.) H. Lackschewitz, pagasta teefas frîhwereis.

No Jaunaspils pagasta teefas tohp wissi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas pee ta lihdschinniga Jaunaspils fainneeka Leijes Wichtinu Kahrla Wakka buhtu, par kurra mantu konkurse nospreesta, usazinati, lihds 22tru Webruar f. g. pee schihs pagasta teefas peeteiktees, ar to pamahzishanu, ka tee kas ne peeteiktees, wehlaki wairs ne taps peenemiti.

Jaunaspils pagasta teesa, 8tā Janwar 1836. 2

(L. S.) † † † Diedrich Amer, pagasta wezzakais.
(Nr. 13.) Aug. Grimm, pagasta teefas frihweris.

* * *

Krohna Dohbeles mnischas mohdereschana no 60 flauzamahm gohwim, kā arri Dohbeles basnizas un fudmallu frohgs, taps no Zahneem 1836 us arrenti isdohti. Kam patiktu scho arrenti usnemt, tohp usazinati, 25tā Janwara un 1mā Webruara deenā pee schihs teefas peeteiktees, kur arri wissas waijasigas sianas dabbuhš.

Dohbeles pagasta teesa, 4tā Janwar 1836. 2

Blumenfeldt, pagasta wezzakais.
(Nr. 23.) Ludw. Everts, pagasta teefas frihweris.

(Ar peelikkumu: registers par pehnaju Avischu gadda gahjumu.)

	Sudraba naudā. Nb. Kv.		Sudraba naudā. Nb. Kv.
3 rubli 60 kap. papihru naudas geldeja	1 —	1 poħds kanepu . . . toppe makſahs ar	— 80
5 — papihru naudas . . . —	1 37	1 — linnu labbakas surtes — —	2 15
1 jauns dahlderis	1 33	1 — sliftakas surtes — —	2 —
1 puhrs rudsu . . . tappe makſahs ar	1 60	1 — tabaka	1 —
1 — kweeschu —	1 80	1 — dselses	— 70
1 — meeschu —	1 30	1 — sweesta	2 25
1 — meeschu = putrainu	2 —	1 muzzza filku, preeschu muzzā	6 25
1 — ausu	— 80	1 — wiħkschnu muzzā	6 50
1 — kweeschu = miltu	2 30	1 — farkanas fahls	6 —
1 — biħdeletu rudsu = miltu	2 —	1 — rupjas leddainas fahls	5 —
1 — rupju rudsu = miltu	1 65	1 — rupjas baltas fahls	4 50
1 — firnu	1 50	1 — smalkas fahls . . .	4 25
1 — linnu = fehklas	2 50	50 grashī irr warra jeb papihres rublis un	
1 — kanepu = fehklas	1 50	warra nauda stahw ar papihres naudu weenā	
1 — kimmenu . . . —	5 —	makſa.	

B r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas pusses: Hofraht von Braunschweig, grahm, pahrluhkotais.

No. 41.

Wissi tee, kam kahdas taisnas prassifchanas pee tahs atstahdas mantas ta nomirruscha Valzgrahwes fainneeka Mas- Kauscheneeku Indrika buhtu, tohp usazinati, lihds 1mu Merz f. g. pee schihs pagasta teefas peeteiktees, zittadi neweens wairš ne taps klausifts.

Krohna Bramberges pagasta teesa, 11tā Janwar 1836. 2

(Mr. 14.) G. Paulborn, pagasta teefas frihweris.

Zittas fluddina fchanas.

No Zurgeem 1836 taps Krohna Zimmeres pagasta 4 mahjas, ar labbeem laukeem, ekhahm un gruntehm, us arrenti isdohtas. Kam patiktu schihs mahjas us arrenti usnemt, tas warr pee Zimmeres muischas waldischanas peeteiktees. 1

Leelas Behrses muischas Strauta frohgs, us Leepajas leelzetta, kā arri tas pee Masas Behrses muischas peederrigs frohgs, taps no Zahneem 1836 us arrenti isdohti; — skaidrakas sianas warr paschā muischā dabbuhš. 2

(Ar peelikkumu: registers par pehnaju Avischu gadda gahjumu.)